

ipsam voluitur celum: ipsa vero non mutat locum. sic
volubilitas vite nostre miravolubilitate Xtitur: iusti-
cia vero nullo accidente mutat. siquidē vita nostra tota
est volubilis sicut rota. nūc enī hoīem eleuat honore
quem paulo post humādo occultat. Juxta illud psal.
Ascēdunt vsqz ad celos etc. Interdū ecōuerso hoīem
hūilitate de pmit: quez postea ad honores attollit. qz
dī in psal. Suscitās a terra inopē: et de stercore etc. qm
qz hoīem a leua mutat in dexterā. s. ab aduersis in p-
spera interdū a dextris in leuā. i. a pspersis i aduersa
Juxta illd qd abrahā dixit ad loth. gen. xiii. Si ad si-
nistrā ieris: ego dexterā tenebo. si tu dexterā elegeris
ego ad sinistrā pgam. Sz vir iustus i oibus his semp
manet immobilis. Nam ipm hūilitas nō de pmit ipm
honor non ambit/ ipm aduersitas non frāgit. Unde
psal. Qui facit hec: non mouebitur in eternum.

¶ Est nichilo iusticia sicut dea nfi microcosmi. i. mi-
noris et inferioris mūdi. sicut ei deus in suo megacos-
mo uel maiori mūdo disposuit oīa in numero/ pōdere
et mēsurā. ut dī sap. xi. sic iusticia in suo microcosmo
presidēs/ tanq̄ deus facit ut in oib⁹ meritis et opibus
nostris sit numerus bone operationis/ pondus sacte
affectionis/ et mensura recte intentionis. Un̄ isti de-
nobilissime sacrificiuz iusticie debemus offerre. sicut
dicitur in psal. Sacrificabo sacrificium iusticie.

¶ De donis spūs scī. xxxii. capitulum.

Dost tractatū de v̄tutib⁹
sequit de donis spūs sancti. et hec est sexta
dicta salutis. s. a Xtutibus ad dona spūs
scī puenire. quia sicut diximus Xtutes docent recte
operari: sed dona expedit. Cum aut̄ sint septē dona

De donis spūs sancti fo. lxxviii.

spūs sancti: que scz enumerātur ysa. xi. scz spūs sapiē-
tie / intellectus / cōsiliū / et fortitudinis / sciē / et pietatis
et timoris dñi. a sapia aut nō pueniē ad timorē dñi: sz
potius a timore ad sapiam / tanq̄ ab inferiori gradu ad
superiōrē. iuxta illd qd dī in psal. Inuitū sapiētie timor
dñi. Ideo de timore dñi nota specialiter tria: scz

Quā multipliciter figurat.

Q Primo ergo timor dñi hz mltipli

Quā virtualiter operatur.

Quā ratiōabiliter mercatur.

ces figuras elegan-
tes / et comparationes conueniētes. Comparatur autē

specialiter tribus. **E**st enim timor domini

Sicut hostiarius custodiens ingressum.

Sicut iusticiarius puniens maleficum.

Sicut terrarius vel speculator euigilans exercitum

Q Primo ergo timor dñi ē sicut bon⁹ hostiarius. q̄

diligēter custodit hostiū cordis: ne intret inimicus. i.

dyabolus. et sicut hostiarius tenet baculū vel gladiū

ad timorem intrātium. sic timor dei / ne permittam⁹

dyabolū ad cor intrare: portat clauem pene eterne /

gladiū ex vtraqz parte acutum: scz equitatem diuine

sentēcie que condēnabit improbos in aīa et corpore.

Unde dicit Math. x. **T**unete euz qui potest corpus

raīam perdere in gehēnam.

Q Secdo timor dñi est sicut bonus iusticiarius q̄ peri-

mit maleficos et suspēdit. Nam sicut illi qui tenent iu-

sticiam ponūt in mōtibz et locis parētibus patibulū

vel furcas ad expauētaculū latronum: ita timor dñi

ponitur in corde hominis propter expauētaculum

peccatorū. et sicut iste iusticiarius crucifigit latronē:

sic timor dñi nititur crucifigere carnē / tanq̄ pessimū

aīe latronem. **U**nde dicitur in psal. **C**onfige timore

tuos carnes meas.

Tertio timor dñi est sicut bonus terrarius vel speculator q̄ euigilat exercitū. **N**ā sicut speculator tpe belli maxie nō sinit dormire milites: sic timor dñi/cū sit modo tps belli ⁊ guerre mortalis ⁊ carnem/nundum ⁊ dyabolū: nō pmittit dormire sp̄m per delectationem vel p̄sensum. **U**n̄ d̄r. puer. xxviii. **B**ilis est hō qui sp̄ est pauidus. **N**ō solum aut̄ tpe belli dz hō esse pauidus/imo etiā tpe pacis dz eē timorosus. sicut videmus q̄ magni reges ⁊ sapiētes/quis actu non sit guerra: muniūt tñ ⁊ custodiūt castra sua. **D**e icautis dicit apl's. i. thessal. v. **C**ū dixerit pax ⁊ securitas: tūc repētīnus supueniet interitus. **E**t ecclesiastes. vii. dicitur **Q**ui timet deū: nichil negligit. qz nec bonū/nec malū. qz p̄ timorē dñi malū euitat: tanq̄ nociū. ⁊ bonum formidat: ⁊ nescit si est gratū. **U**n̄ **J**ob. ix. **V**erebar oīa opa mea: sciens qz nō parces delinquenti/maxime aut̄ tpe guerre. **I**te vigil vel speculator mādat custodiri portas sensū: qz ibi ē quasi totū periculum sicut ad litterā illi q̄ sunt in munitōe/sūme custodiūt portas: cū vident castrū ab hostibus obsessū: sic sp̄iales viri q̄ habent timorē dei: custodiūt portas. s. qnqz sensū ne intrēt inimici: timentes qd̄ dicit **H**ieremie ix. **A**scendit mors per fenestras nostras.

Ite timor dñi altis tribus p̄pat. **E**st enī timor dñi sicut medicina infirmorum.

Sicut disciplina puerorū.

Primo igi timor

Sicut officina religiosorū.

dñi est sicut infirmorū medicina. **N**ā sicut medicina bñ tēperata repellit oēs morbos nociuos ⁊ oēs nociuos hūores: sic timor dei omne pctm̄ ⁊ oēs pctī occasiones expellit. sanguinē luxurie/fleuma accidie/melancoliā ire/ ⁊ colerā supbie **U**n̄ dicit ecclesiastici. i. **T**imor dñi expellit pctm̄.

Tertio timor dñi est sicut bonus terrarius vel speculator q̄ euigilat exercitū. **N**ā sicut speculator tpe belli maxie nō sinit dormire milites: sic timor dñi/cū sit modo tps belli ⁊ guerre mortalis ⁊ carnem/nundum ⁊ dyabolū: nō pmittit dormire sp̄m per delectationem vel p̄sensum. **U**n̄ d̄r. puer. xxviii. **B**ilis est hō qui sp̄ est pauidus. **N**ō solum aut̄ tpe belli dz hō esse pauidus/imo etiā tpe pacis dz eē timorosus. sicut videmus q̄ magni reges ⁊ sapiētes/quis actu non sit guerra: muniūt tñ ⁊ custodiūt castra sua. **D**e icautis dicit apl's. i. thessal. v. **C**ū dixerit pax ⁊ securitas: tūc repētīnus supueniet interitus. **E**t ecclesiastes. vii. dicitur **Q**ui timet deū: nichil negligit. qz nec bonū/nec malū. qz p̄ timorē dñi malū euitat: tanq̄ nociū. ⁊ bonum formidat: ⁊ nescit si est gratū. **U**n̄ **J**ob. ix. **V**erebar oīa opa mea: sciens qz nō parces delinquenti/maxime aut̄ tpe guerre. **I**te vigil vel speculator mādat custodiri portas sensū: qz ibi ē quasi totū periculum sicut ad litterā illi q̄ sunt in munitōe/sūme custodiūt portas: cū vident castrū ab hostibus obsessū: sic sp̄iales viri q̄ habent timorē dei: custodiūt portas. s. qnqz sensū ne intrēt inimici: timentes qd̄ dicit **H**ieremie ix. **A**scendit mors per fenestras nostras.

De timore dñi fo. lxxix.

¶ Secdo timor dñi est sicut puerorū disciplina. Nam sicut x̄ga discipline castigat puer/instruitur/et infor-
mat: sic p̄ timorē dñi oīs motus sensualis et puerilis
sub isto pedagogo ad rōez reducitur/et puerilis extirpa-
tur. iuxta illd̄ qd̄ dicit sap̄. puer. xxii. Stulticia colligata ē in corde puert: sed x̄ga discipline fugabit eā.

Et nota q̄ fm̄ bedā q̄ttuor mala sūt pp̄ p̄ctm̄ nobis
iflicta et nobis colligata/q̄ sūt oīs mali p̄cti matia. s.

Impotentia. ¶ **¶** In quidā peccāt ex ipotētia/et
illi pax peccāt/et maxiam habent

Ignorantia. excusationē. nisi illa ipotentia per

Ōcupiscētia. et excusationē. nisi illa ipotentia per

Malicia. culpam eorū sit introducta.

¶ Alii peccāt ex ignorātia. et isti pl̄ peccāt/et minores
h̄nt excusatiōem. qz ex ignorātia nō excusat a toto: s;
a tanto. maxie si sit ignorātia affectata/q̄ nō excusat
sed peccatum aggrauat et augmentat. Unde de hoc
dicit ambrosius. Si ignoras: grauisime peccas.

¶ Alii sunt q̄ peccāt ex ōcupiscētia/et isti plus peccāt: et
quasi nullā h̄nt excusationē: maxie si sit deliberata.

¶ Alii sūt q̄ peccāt ex malicia/et certa scia. et isti maxie
peccāt/et nullā h̄nt excusatiōem: imo tales dicūt pec-
care in spiritu sc̄m̄. qz sp̄i sc̄tō bonitas q̄ est malicie
p̄traria appropriat. ¶ **¶** Sciendū est aut̄ vel notā
dum diligēter q̄ sex sunt peccata ī spiritum sc̄m̄: scz

Impugnatio veritatis agnite.

Inuidētia frañe gratie. Et iste sunt sex blasphe-
mie in sp̄i sc̄m̄: q̄ nō

Presumptio de impunitate remittūtur in hoc sc̄lo

Obstinatio. nec in futuro. vt dicit̄

Desperatio. et

Finalis impenitentia: Mathei. xii.

¶ Tertio timor dñi est sicut officina religiosorū/ma-
xime est sicut qd̄dā capitulū: qd̄ est factū precipue ad

culparum correctionem. Nam sicut in capitulo increpa-
tur et recognoscitur et puniuntur culpa: ita in hoc capitulo
timoris dei corriguntur peccata. quod videtur per uerbum. viii. Timor
domini odium malorum. Et sicut religio nulla esset / si correctio
capitulorum deficeret: ita si timor in capitulo cordis non esset
totum aedificium deperiret. quod dicitur in Ecclesiastico. xxviii.
Si non in timore domini tenueris te instans: cito subuertetur
domus tua. ¶ Et nota quod in dei capitulo culpabilis
quatuor facit. Primo genuflectit / secundo culpam recognoscit
scit / tertio spoliatur se et vestem deponit / quarto disciplinam
accipit. Sic timor domini facit primo hominem penitentem hu-
mili genuflectere. quod dicitur per ysa. xlv. Michi curuabitur
omne genu. Secundo facit humiliter culpam propriam recognoscere
sicut dicitur quod dicebat. Quis iniquitatem meam cognosco.
Tertio facit hominem veterem sicut vestem turpem spoliare.
sicut dicit apostolus ad corinthios. iii. Expoliantes vos veterem
hominem cum actibus suis / veterem conversationem cum vitiis et
concupiscentiis. Quarto facit hominem disciplinam accipere.
id est carnem lasciuam macerare et castigare. sicut apostolus
faciebat quod dicebat. i. cor. ix. Castigo corpus meum: et in
seruitutem redigo. ¶ Item timor domini est:
Speciosus sicut ortus.
Virtuosus sicut ventus. ¶ Primo timor domini est
Preciosus sicut thesaurus. valde speciosus: istar ortu
paradisus. Habet enim amenitatem sicut paradisus / dul-
cedinem et delectationem. Unde in psal. Quam magna mul-
tudo dulcedinis tue domine: quaz abscondisti timoribus tuis?
Habes fertilitatem et ubertatem sicut paradisus. psal. Non
est inopia timoribus eius. Hinc nihilominus securitatem sicut
paradisus. Unde dicitur in Ecclesiastico. xxxiii. Qui timet deum
nihil trepidabit. Et phylus. Qui timet deum: omnia timet
eum. qui vero non timet deum: timet omnia. Unde cayn

pperrato homicidio fratris: statim habuit caput tremulum: et ait. **V**is q̄ viderit me: occidet me. gen. iiii. Igitur timor dñi p̄t amentatē / vbertatē / et securitatē est sicut ortus celus. **C**ān. iiii. et etiā sicut para disus. vt d̄r ecclesiastici. xl. **T**ior dñi sicut paradisus b̄ndictiōis. **Q**uōd timor dñi ē sicut ventus x̄tuosus. et sp̄aliter sicut vētus aq̄lonaris. **N**ā sicut vētus aq̄lonaris pluuias dissipat / nubes fugat / aerē serenat / reptilia exteriat / et aquā cōgelat: ita timor dñi dissipat pluuias carnaliū delectationū / fugat nubes carnaliū ymaginationū / serenat mētem p̄ amorē puritatis / exteriat reptilia. i. mortificat vicia carnis: cōgelat aquas id ē restringit: fluxum mūdane prosperitatis: ita vt possit homo timens deū ambulare super aquā sicut petrus **Mathei. xiiii.** **I**ste est ventus de quo d̄r **Danielis. iiii.** **A**ngelus domini fecit mediū fornacis quasi ventum rois flātem. q̄z fornax oīm desideriorū carnaliū temperatur et refrigeratur per deī timorem.

Tertio timor dei est p̄ciosus sicut thesaurus. **M**ax sicut thesaurus qui est res p̄ciosa facit hoīem semper sollicitū de custodia: sic timor dei de se et x̄tutibus sp̄ est sollicitus et de gratia cū habetur. de perditā vt recuperetur / et de recuperatā: vt a recidiuo p̄seruetur. **U**n dicit **Bernardus sup cāntica.** **C**um adest gratia: time ne idigne operis ex ea. amplius time subtracta gratia q̄ reliquat. te custodia tua. si redierit gratia: nullo t̄pore timēdum ne forte cōtingat pati reciduum **Recediua**re ei q̄ cadere: peius est. quia d̄r **Iohānis v.** **E**cce iam sanus factus es: noli amplius peccare: ne deterius aliqd tibi contingat. **I**ste igitur thesaurus est p̄ciosus: et ideo summe custodiēdus. **U**n dicitur **ysa. xxxiii.** **T**imor dñi ipse thesaurus eius.

Timenti deum/non occurrent mala.

Quito timor dñi grām ⁊ bona opa itro ducit. sicut enī cera itro ducit filiū: sic timor dñi grām et oē bonū. iurta illud psal. **I**nitiū sapientie timor dñi.

Sexto timor dñi sup oīa facit fugere ⁊ eua dē sup plicū gehēne. **V**adit enī ad ifernū/ī dimidio dieꝝ: vt nō vadat in fine dieꝝ. sicut **E**zechias qui dicebat ysa. xxxviii. **E**go dixi in dimidio dieꝝ meoꝝ: vadā ad portas inferi. **F**acit etiā alas ad meli⁹ fugendū: vt dicit poeta. **P**edib⁹ timor addidit alas. **S**icut videm⁹ q̄ lep⁹ fugiēs leporariū/pre timore videt volare ⁊ alas habere. **T**imor etiā facit hoīem mōtes ⁊ colles trāsire: vt possit dyabolū fugere/ ⁊ iferni p̄cipitiū cauere qz dñs ysa. xxxv. **T**ūc saliet sicut ceruus claudus.

Septio timor dñi meret stipendiū vite eterne hoī minē nāqz huiliat. ⁊ sic scōꝝ regulā saluatoris ad gloriā exaltat. qz **Q**ui se huiliat exaltabit. **L**uce. xiiii. **E**t iō dñs puer. xxix. **H**umilē spū: suscipiet gloria.

Timor dñi multipliciter variat. **U**n nota q̄ sunt sex species timoris. **E**st enim.

- T**imor naturalis. **P**rim⁹ igitur timor ē naturalis. scz qñ hō naturaliter timet mortē/ ⁊ om̄e quod est sibi nocium. iste timor nature non est meritorius nec demeritori⁹
- T**imor mūdānus.
- T**imor humanus.
- T**imor seruilis.
- T**imor initialis.
- T**imor filialis.

Hoc timore xp̄s timuit mori. sicut dñs **M**arci. xiiii. **C**epit iesus pauere ⁊ tedere.

Secūdu timor dñs mūdānus. s. qñ aliquis nimis timet de reb⁹ trāsitoriiis/ vel de reb⁹ mūdānis/ vt t̄pa lib⁹ pdēdis. **N**ō timore timuerūt iudei q̄ occiderūt xp̄m: ne perderēt locū suum. vt dñs **J**oh. xi. **S**i dimit

De donis spūſſctī fo. lxxii

hoc timore xecūdie nichil rectū esse potest/nichil honestum. vt dicit **Tullius**. De hoc timore xecūdo dicit **Bernardus** mirabilia sup cātica. **T**imor inq̄t xecūdus ⁊ cast⁹ est oīm etatū ornatius s; in iuuenili etate ampli⁹ enitescit. **Q**uid enī amabilius verecūdo adoleſcente? q̄ pulchra hec est splēdida gēma mox iuultu adoleſcētis q̄ vera ⁊ minime dubia bona nuncia spei bone indolis iudex foroz conscie ⁊ nullū eque manis festum signum columbine simplicitatis testis innocētie/lampas pudice mentis / specialis gloria cōsciētie fame custos/vite decus/sedes virtutis / p̄ mutie nature satis isigne totius honestatis. **M**erito igi iste timor castus dicitur: quia qui timorē istum habet / istar virginis marie ante partum suorum operū ⁊ post partū semper manet incorruptus. ⁊ sicut mater dei est xgo ⁊ decoz virginum: sic timor iste castus decoz est ⁊ virgo virtutum anime.

Item post donū timoris dicendū esset de dono pietatis: s; qz pietas idē est vel quasi idem cū miā: ideo infra cū dicemus de beatudinibus in materia de misericordia: de pietate dicemus.

Item post donum pietatis esset dicendum de dono scientie. sed quia scientia ad prudētiam potest reduci ideo illa que in materia de virtutibus supradicta sunt de prudētia / applicari possunt ad ea que de dono sciētiefant dicenda.

Et post donum scientie esset dicendum de fortitudine. sed quia fortitudo non tantum est donum / sed virtus: ideo de fortitudine sufficiant que dicta sunt in capitulo de virtute. ⁊ specialiter in materia de fortitudine et virtute.

¶ De dono consilii. xxxlii. capitulum.